

www.morel.si, petek, 11. marec 2016 - 21:18

Slovenija: Znani dobitniki Glazerjeve nagrade

Glazerjevo nagrado za leto 2016 prejme

MILADA KALEZIĆ

za življenjsko delo na področju gledališke umetnosti

Milada Kalezić, rojena v črnogorski vasi Rova, se je v rani mladosti zaradi očetove službe veliko selila. Kalezići so se nato ustalili v Mariboru, kjer je Milada končala osnovno šolo in gimnazijo. Že v tretjem letniku gimnazije je začela sodelovati v amaterskem gledališču Slava Klavora, kjer je s Petrom Boštjančičem in Vladom Novakom nastopila v Brechtovi Beraški operi v režiji Janeza Karlina. Leta 1971 se je vpisala na AGRFT, kjer je štiri leta kasneje končala študij igre z vlogo Helene Charles v uprizoritvi drame Johna Osborna Ozri se v gnevu. Igor Pretnar ji je za popotnico ob zaključku študija dejal: »Zmeraj boš dobra kot interpretka ekstremnih situacij.« In imel je še kako prav. Po akademiji je dobila povabilo v SLG Celje, da kot Betty Parris nastopi v Križajevi postavitvi Millerjeve drame Salemske čarovnice. Že v sezoni 1976/1977 je postala stalna članica SLG Celje, kjer je takoj na začetku opozorila nase z vlogo Darinke v Šeligovi Čarovnici iz Zgornje Davče, za katero je prejela Borštnikovo nagrado za mlado igralko, Sterijevo nagrado ter zlati lovorjev venec na festivalu MES v Sarajevu.

Iz sezone v sezono je nizala zanimive, ekstremne, velike vloge, ki jih je upodabljala s prefinjeno-intuitivnim čutom za detajl po eni strani in veliko tragično noto po drugi. Iz njenih interpretacij je vela »surova igralska energija s kančkom norosti«. Laura v Williamsovi Stekljeni menažeriji, Medeja v Zajčevi istoimenski drami, Helena Alvingova v Ibsenovih Strahovih, Katarina v Shakespearovi Ukročeni trmoglavki, nepozabna Markiza Merteuil v Müllerjevi Eksploziji spomina, Lee v Sestrah Wendy Kesselman (za slednjo je ponovno prejela Borštnikovo nagrado) so vloge, ki so se vpisale v slovensko gledališko zgodovino in ki zgovorno potrjujejo, da je Milada Kalezić vrhunska in pronicljiva interpretka tako klasične kot moderne dramatike.

Leta 1997 je gostovala v mariborski Drami v vlogi Elizabeth Proctor v Šedlbauerjevi uprizoritvi Lov na čarovnice in za to vlogo ponovno prejela Borštnikovo nagrado, leto pozneje je za svoje igralske dosežke prejela nagrado Prešernovega sklada. Leta 2002, po sedemindvajsetih letih angažmaja v SLG Celje, se je zaposlila v Drami SNG Maribor. Mariborske odrske deske je zaznamovala z neprecenljivim prispevkom k umetniški kreativnosti in kakovosti projektov, v zaodrje pa s svojo iskreno srčnostjo, duhovito avtorefleksijo in pronicljivo materinsko občutljivostjo prinaša navdihujoče zaloge pozitivne energije in izjemno čuječnost za življenjsko-gledališke negotovosti kolegov.

Miladin zreli igralski izraz oblikujejo in odlikujejo izjemna jezikovna senzibilnost, dramaturško premišljena karakterizacija likov, prodorna psihofizično odrska prezenca in veličastna umetniška potencia. Pod okriljem mariborske Drame je kot nepogrešljiva nosilka repertoarja ustvarila izjemne vloge: nekajkrat nagrajeno Mater v Debeluhih v krilcih, Veliko mamo v Williamsovi Mački na vroči pločevinasti strehi, Gospo Jourdain v Molièrovem Plemenitem meščanu, Jokasto v Paradoksu o igralcu, Gospo Gilz v Ohceti in mnoge druge ... Z gledališkimi interpretacijami, ki jih je ustvarila v sezonah 2007/2008 in 2008/2009 ter zanje prejela Glazerjevo listino mesta Maribor, je ponovno dokazala, da sodi med vrhunske dramske ustvarjalke, ki znatno prispevajo k prepoznavnosti mariborskega gledališča. S poglobljeno studioznostjo in z izrednim posluhom za žlahtno gledališko izraznost je nadgradila dramski lik, inspiriran po biografiji mehiške slikarke Frida Kahlo v uprizoritvi Intimni avtoportret Frida Kahlo, komični lik Gospe Prentice v Ortonovi komediji Pornoskop ali kaj je videl batler in lik Peerove mame Aase v Ibsenovem Peeru Gyntu. »Slednja je ena njenih najzrejših kreacij. Naivna, poetična, stroga, revna mati med grajanjem čudaškega sina komaj skriva svojo ljubezen do njega. Njeno odlaganje lastne smrti do Peerove vrnitve in že ugaslo veselje in govorjenje ob snidenju se sprevača v nenadni pričakovani molk in

tišino in smrt ... Vsa psihološka stanja gredo neopazno in fascinantno z odra med ljudi, najprej kot topel veter, potem kot hladen piš ... Nobenega igranja smrti; le pred publiko stoji in govori, pred njo umolkne in brez sleherne teatralnosti umre. In publika 'umre z njo',« so zapisali v obrazložitvi najvišjega igralskega priznanja, Boršnikovega prstana, ki ga je Kalezičeva prejela leta 2011. O njenem velikem prispevku k slovenski kulturi so v nadaljevanju zapisali: »Milada Kalezić nadaljuje legendarno tradicijo nekaterih velikih slovenskih igralk, ki so se rodile v drugem kulturnem in nacionalnem okolju in prve besede spregovorile v drugem jeziku, a so postale legende slovenske gledališke umetnosti. /.../ Milada ni med tistimi igralkami, ki bi se pulile za vloge. Izogiba se površnemu delu in zmerom želi, da bi bili vsi ustvarjalci predstave do konca enako predani in odgovorni, saj se zaveda, da je tudi sama lahko le v dobrih predstavah res dobra. Veliko da na kakovostna besedila. Merilo ji je Shakespeare. Igrala je njegove Ofelijo, Violo, Goneril in Gertrudo. Strinja se z Borgesom, ki je rekel: 'Nihče ni bil toliko ljudi kakor Shakespeare!' In to nenavadno, a natančno izjavo bi lahko uporabili tudi za nocojšnjo lavreatko. Malokdo 'je lahko tako zelo osemdeset različnih ljudi', kakor je bila Milada.«

Miladina odrska energija, emocionalna moč in subtilni posluh za žlahtno gledališko izraznost se napajajo v neusahljivem vrelcu vere, upanja in ljubezni. Jasno začrtane meje med pravim in odrskim življenjem so kot odrešitev in blagoslov razmejile Miladino življenje in zdaj lahko brez težav, tako na odru kot v privatnem življenju, ponovi svoj znameniti stavek iz filma To so gadi: »Jok brate, odpade.«

Glazerjevo listino za leto 2016 prejme

JAKI JURGEC

za dosežke na področju glasbenih umetnosti v zadnjih dveh letih

Baritonist Jaki Jurgec in solist Opere SNG Maribor je v svoji več kot dvajsetletni karieri postal prepoznavno umetniško ime. Tako kritiki kot javnost ga doživljajo kot karizmatičnega energičnega ter izrazno bogatega interpreta, ki se odlikuje z visoko stopnjo odrske suverenosti, ta pa se še posebej prepričljivo udejanja v zahtevnejših komičnih karakterizacijah.

Dosedanji in še posebej nedavni umetniški dosežki Jakija Jurgca dokazujejo odličnost in upravičenost njegovega umetniškega angažmaja, saj je ves čas svoje aktivne kariere posvetil velikemu odru Opere Slovenskega narodnega gledališča Maribor, kot redni gostujoči solist pa je nastopil na številnih opernih in koncertnih odrih po svetu, še posebej v sosednjih državah in na Malti. V zadnjem obdobju smo ga na odru videli v velikih vlogah, kot sta Amonasro iz Verdijeve velike opere Aida in Dulcamara iz Donizettijevega Ljubezenskega napoja, še posebej pa velja izpostaviti vlogo Taddea iz Rossinijeve komične opere Italijanka v Alžiru ter vlogo Papagena iz Mozartove opere Čarobna piščal, s katerima je dokazal visoko raven umetniške suverenosti, vseskozi energizirane odrske svežine in prepričljivosti.

Odrske kreacije baritonista Jakija Jurgca zagotovo sodijo med tiste umetniške dosežke, ki jih vedno znova prepozna in ceni tudi širša operna publika, ne le iz Slovenije, ampak tudi iz bližnjih regij sosednjih držav. Prepričljive izvedbe opernih vlog, ter popolno predajanje umetnosti, publiko in mariborskemu opernemu gledališču so tisti argumenti, ki upravičujejo podelitev Glazerjeve listine baritonistu Jakiju Jurgcu za izjemne dosežke na področju kulture v zadnjih dveh letih.

Glazerjevo listino za leto 2016 prejme

DRUŠTVO LIKOVNIH UMETNIKOV MARIBOR

za posebej uspešno večletno delo pri posredovanju splošnih kulturnih vrednot občanom Maribora

Društvo likovnih umetnikov Maribor, ali skrajšano DLUM je s svojimi predhodniki – umetniškimi društvi »upodabljaljajočih umetnikov«, »Neodvisnimi«, »Brazdami« in »Groharjem« zaokrožilo že 95 let svojega nepogrešljivega delovanja v mestu. Imelo je pionirsko vlogo pri zasnovi likovnega življenja in ima med svojimi glavnimi pobudniki pesnika, slikarja in osvoboditelja Rudolfa Maistra. Iz društva so izšle vse profesionalne organizacije, ki delujejo na likovnem področju v mestu, od mestne galerije do študija likovne umetnosti na univerzi. DLUM pa tudi danes predstavlja enega od stebrov kulturnega razvoja Maribora. S petimi prejemniki Prešernove nagrade in trinajstimi prejemniki Nagrade Prešernovega sklada se potrjuje tudi nacionalna prepoznavnost članov mariborskega društva. S svojo odprtostjo, ko zajema domala vse v mariborski regiji živeče likovne umetnike ter s svojo bogato razstavno dejavnostjo, Društvo likovnih umetnikov Maribor Mariborčankam in Mariborčanom posreduje vso širino in raznovrstnost likovnega ustvarjanja ter ima neizbrisne zasluge za vpis Maribora na evropski zemljevid likovne umetnosti. Kot nekoč, tudi danes vse to nastaja v skromnih gmotnih razmerah, predvsem z izdatnim in nesebičnim prizadevanjem njegovih članov, zato je Glazerjeva listina izročena v prave roke – Društvu likovnih umetnikov Maribor.

Glazerjevo listino za leto 2016 prejme

KONSERVATORIJ ZA GLASBO IN BALET MARIBOR

za posebej uspešno večletno delo pri posredovanju splošnih kulturnih vrednot občanom Maribora

Konservatorij za glasbo in balet Maribor je polnih sedem desetletij osrednja umetniška izobraževalna ustanova v regiji, v zadnjih letih tudi največja v državi.

V tej inštituciji se je izobraževalo veliko mednarodno uveljavljenih glasbenikov in baletnih plesalcev, ime mesta so ponesli daleč izven meja Slovenije. Koncertna dejavnost Konservatorija za glasbo in balet je bogata in bistveno prispeva h kulturni podobi Maribora. Pripravijo preko 300 glasbenih in plesnih dogodkov letno v domačih dvoranah in na številnih evropskih odrih. Na letni ravni se jih udeleži okrog 27.000 obiskovalcev.

S široko paleto programov, jasnim poslanstvom in vizijo je Konservatorij Maribor močno vpet v kulturno življenje mesta. Na konservatorij prihajajo ugledni umetniki s celega sveta; gojenci in profesorji s številnimi nagradami in koncerti bistveno prispevajo k prepoznavnosti Maribora kot pomembnega kulturnega središča ne samo v Sloveniji, temveč mnogo širše.

V današnjem času, ko ljudem primanjkuje vizije, optimizma, zaupanja v sočloveka, ko se srečujemo s pomanjkanjem volje, motiviranosti in vztrajnosti, uspe zaposlenim na Konservatoriju vse to v mladem človeku prebuditi in razvijati.

Prispevek mariborskega Konservatorija za glasbo in balet pomembno prispeva k vzgoji glasbenih in plesnih umetnikov ter ljubiteljev umetnosti. Ti pa k razvoju nacionalne identitete, razvoju naroda in moči njegovega duha.